

A finn tudomány napjai

Tanácskozás az Akadémián

A finn tudomány napjai címmel négy napos tanácskozássorozat kezdődött kedden a Magyar Tudományos Akadémia székházában.

A konferencián az 1975-ben kötött tudományos együttműködési megállapodás óta eltelt időszak közös eredményeit tekintik át a szakemberek. Az ülészakot Szentágotthai János, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke nyitotta meg. Hangsúlyozta: *jelentős eredmény*, hogy a magyar és a finn tudósok kölcsönösen kicserélhetik tapasztalataikat, megbeszélhetik a vizsgálódások irányait, szót válthatnak az újabb kutatások eredményeiről. A két ország közti tudományos kapcsolatok az elmúlt tíz évben igen gyümölcsözőnek bizonyultak, új felismerésekhez vezettek. A tudomány kétféleképpen használható fel — emelte ki az MTA elnöke —, az emberiség javára, illetve kárára. Az emberiség sorsáért felelősséget érző, jóindulatú kutatók feladata, hogy felhívják a figyelmet a Föld teljes megsemmisítésére képes fegyverek okozta veszélyekre. Ahhoz, hogy együttesen fejthessék ki erőfeszítéseiket, találkozniuk kell egymással, a felelősségteljes

eszmecsere jó alkalom ez a konferencia.

A finn—magyar tudományos együttműködés fejlődéséről és jelenlegi helyzetéről Kai Otto Donner, a Finn Tudományos Akadémia elnöke tartott előadást. Emlékeztetett arra, hogy az utóbbi tíz esztendőben kötött szerződések jól szolgálták a sikeres és aktív tudományos együttműködést. A közös kutatások közül kiemelkedő jelentőségűek a magfizikában végzett vizsgálódások. Sikeresen munkálkodtak együtt a magyar és a finn tudósok az atommag szerkezet, az elektromágneses terek tanulmányozásában, s eljárást dolgoztak ki egyes kémiai elemek jelenlétének kimutatására. Eredményesnek bizonyult az együttműködés a geodéziában: a földkéreg mozgásának számítógépes feldolgozását oldották meg közösen a kutatók. Az információtechnológiában kiemelkedik az EKG számítógépes értékelésére alkalmas módszer kifejlesztése. A két akadémia közti tízéves együttműködés fontos része a magyar—finn kulturális és gazdasági kapcsolatoknak — mondotta végzetül Kai Otto Donner —, a sikeres kö-

zös kutatások hozzájárultak a *helszki szellem erősítéséhez*.

A finn—magyar tudományos együttműködés eredményeiről és távlatairól Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia megbízott főtájkára referált.

Előjáróban kifejtette: mindkét társadalom az intenzív fejlődés, a modernizálódás, a megújulás korszakában van. Ez az időszak sajátos társadalmi folyamatokat is megindított, ezek kölcsönös tanulmányozása, a tapasztalatok összehasonlító elemzése bizonyára hasznos információkat szolgáltat a kulturális, a gazdasági és a szociális problémákkal összefüggő döntések tudományos megalapozásához.

Számos, közös érdeklődést kiváltó kutatás lehetséges az agrártudományokban, a növényvédelemben és az állategészségügyben pedig feltétlenül szükséges a rendszeres tudományos tapasztalatsere. A jövőben bizonyára fellendül a kutatók cseréje az elektronizálás, a mikroelektronika, a számítástechnika területein és az űrvostudományokban, amelyekben a fő figyelem a lakosság széles rétegeit érintő betegségek felderítésére, gyógyítására irányul. A jövőben a gyógyszer-, a növényvédőszer- és az élelmiszeriparban bizonyulhat gyümölcsözőnek a tudományos együttműködés.

A tanácskozássorozat nyitónapján a *finn tudomány ma* címmel kiállítás nyílt az Akadémia székházában. Szerdán tudományos szimpóziummal folytatódik a konferencia a fővárosban és vidéken.

Kiállítási napló

Körben körbe

Nemigen érdekelnek a vendégkönyvek, de most, hogy a Somogyi-könyvtár impozáns előcsarnokában eljött melléte, föltűnt egy egész oldalnyi bejegyzés. Kíváncsi voltam, ki lehet az, aki véleményét ilyen hosszúra — mint kiderült, majd két oldalon! — eseteli; ki az, akinek nincs más fórum, hogy szót kapjon. *Palócz Lajos „szomorú ember”*, aki a kétkézi amatőr alkotók igazi értéktérítésért emel szót a képzőművészeti körök megyei kiállítására kapcsán a vendégkönyvben. Figyelmeztetett sorai között nevére nevezi a zsűrit — ki is oktatja őket, természetesen —, és magánvéleményének zászlajára himezi a pártot is. „*Mi ez a szörnyűséggel egyenlő, öszszeválogatott megyei tárlat? Lehet, hogy ezek megyénk legjobb alkotásai? ... A java munkák a fal mellett befordítva sírnak.*” Ime, néhány megállapítás a hosszú áradatból. Nemigen értettem elkeseredését, különösen azután nem, hogy egy (!) festményével meg a kiállítás paravánjain is találkoztam. Vajon mi válthatta ki ezt a porig süjtött, keserűséget? „*Kikivánczolok az emberből az őszinte szót*” — olvastam nála. Belőlem is!

Mondjam-e — én még nem találkoztam olyan alkotóval, legyen bár messziről fertőző dilettáns, aki ne az önmaga életművét tartotta volna a legnagyobbra, fitymálva az „ügymond” profik „piaci portékáit”. Lehet-e béke az amatőrizmussal olajfaja alatt?!

Jó néhány amatőrtárlaton edzett szememnek nem sok újat mondott ez a kiállítás, egyet azonban mindenképpen kötelességem leírni. Ilyen szigorú és fegyelmeztet talán még sohasem volt a válogatás, egy-két üres, érdek- és értéktelen munka, ha átszűrt a zsűri zsilipjén. A kép a szigorú válogatás ellenére is *éppoly színes, gazdag* — csak nem olyan langyos —, mint más alkalommal. Nem is csoda, hiszen az *amatőrzómagalom lényegi sajátja a megközelítések, kifejezésmódok, témaválasztások sokfélesége*. E karámba tereli a szükség a szinte profi színvonalon dolgozó alkotó rajzpedagógusokat csakúgy, mint a képzőművészeti körökben

tevékenykedő tisztas autódidaktákat, a csoportokba verődő, véleményüket öszintén kifejezni szándékozó ifjú titánokat, vagy a sorsuk köré mikrovilágot teremtő naiv művészeket.

A mostani seregszemle anyagából is kiemelkednek Szabó Antal réztalái. Ezek óta figyelem, miként születnek Szabó Antal kalapácsa nyomán a rideg vörösrézbe levelek, indák, virágok. Fantasztikus mesterségoei tudás, anyagismeret és munkaszeretet jellemzi ezeket a díszes talakat. Meggyőződésem, hogy ez a tudás jól megtervezett, nagyobb feladatban egy tágabb közösség számára is kamatozhat. Új szín *Kerényi Mária* Aktja. Nem annyira a múlt századi szemlélet, inkább a ma oly sokszor hiányolt igényesség, precizitás, pontos megfigyelés, szeretteljes ábrázolás, a modell és az eszközök tisztelete. Értéke a seregszemlének! Teljesen más aspektusból született *Kiss Ferencné* Misa bácsija, mely a naiv humor, a jellemzőkesség és frissesség szép példája. *Szücs Tamás* érmeinek tanulsága: ne akarj többet, mint amit teljesen meg tudsz valósítani. Ezért élményszerűek bronzba mentett növényei. Rajtuk kívül szokásos a mezőny: a mai tájképfestészet különböző törekvéseihez csatlakozik *N. Sánta Sándor*, *Nyári József*, *Józsa Imre*; az akvarell lírai lehetőségeiből alkotja tájait *Mehelka Béla* és *Szegfü János*; különböző divatos áramlatokhoz igyekszik kapcsolódni *Mikulai György*, *Drégelyi József*, *Garamvölgyi Vilmosné*, *Kohut Béla*, *Seiben Lajos*, *Bóta Csaba*, *Rickert Gyula*; *Cs. Fodor József*, *Antal László*, *Zójom Lajos* nosztalgiaik; tisztas tanulmányokat készít *Erdélyi Tibor*; a korábbiaknál hatástalabb *Patatcs József*, fáradtabb *Stanzel Antal*.

A képzőművészeti körök megyei bemutatójára invitált a meghívó. Körbenjárás jellemzi a tárlatot. Csak nem valami varázskör, kipányvázottság? Vagy körbefalazták őket? Valamennyi érvhez, gondolom, sokan tennének voksokat. Talán elemzőbbeket is, mint amit a bevezetőben idéztem...

Tandi Lajos

A Grimm testvérek munkássága

A Grimm testvérek munkásságának történetisége és aktualitása címmel kedden tudományos konferenciát rendezett az NDK Kulturális és Tájékoztató Központban működő Német Lektorátus. A Deák téri intézményben NDK-beli és magyar tudósok tartottak előadásokat, vizsgálva Jakob és Wilhelm Grimm alkotói tevékenységét.

A Grimm testvérek munkássága elsősorban mese- és könyvgyűjteményeiről ismert, ám személyükben a germanisztika megalkotói is tisztelik.

Tudományos konferencia

A gazdaság és társadalom viszonya a szocializmus építésében

Ma és holnap az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézete és a József Attila Tudományegyetem marxizmus—leninizmus központi tanszéke csoportja *A gazdaság és társadalom viszonya a szocializmus építésében jelenlegi időszakában* címmel tudományos konferenciát rendez. A konferencia plenáris ülését ma, szerdán délután 2 órakor dr. Kristó Gyula, a JATE rektora nyitja meg az egyetem aulájában. Bevezető előadást Halay Tibor, az MSZMP KB

Társadalomtudományi Intézetének igazgatóhelyettese tartja.

A konferencia másnap délelőtt 9 órakor a Petőfi Sándor sugárút 39—34. szám alatti JATE-épület tantermeiben szekcióülésekkel folytatja munkáját. A három szekcióülésen a gazdasági fejlődés és a társadalmi értékek változásairól; a gazdaság, valamint az ideológia és a kultúra viszonyáról; A gazdaság és a politika viszonyáról 24 referátum hangzik majd el.

Egy szempár igaz fénye

...hát akkor egy életre megtanultam fényképezni... Úgy is fotózunk, hogy nem vették észre, szóval alkalmaztuk mi is ezt a modern technikát már negyven esztendővel ezelőtt... vallott az idős mester bevált fortélyairól, majd a szemtanú, a kortárs-barát lenyűgöző élménybeszámolóba fogott. A szárszói konferenciáról, a nemzedékről, amelynek tagja. Szabó Dezsőről, Kodolányiról, Veres Péterrel — kötetének, a Gyepsornak, első kiadásának címlapján, a városunkban vendégeskedő idős művész felvétele látható. A népi írók barátja Szegre is elhozta krónikás fotóit.

Schmidt Andrea felvétele

„Együtt”, népi írókkal

A tanárképző főiskola történettudományi tanszékének előadójába csupán terekedéke fért a gazdag gyűjteménynek, ám az alkotó szavai nyomán tágtul a képs, s a képzeletbeli időgépet úgy tudta forgatni, hogy népes hallgatósága szinte érezni vélte Németh László, Sinka István, Fėja Géza, Erdei Ferenc közel van hozzá, itt élnek ma is közöttünk — szellemiségükkel. A népi írók nemzedékéről aligha lehet szólni Bérczi László neve említése nélkül. A történettudományi tanszék és diákkörösei hagyományos előadás- és találkozás sorozatának a legújabbját, most az irodalmárokkal karöltve rendezte. *Dr. Nagy István* tan-

székvezető tegnap, kedden délelőtt köszöntötte a népi írók — népi mozgalom kutatóival való találkozás résztvevőit, amelynek célja, hogy kerek, egész képet adjon, ha úgy tetszik; tartalmában többet és mást adjon e mozgalomról. Bérczi László kiállítását *Dr. Czine Mihály* irodalomtörténetész nyitotta meg. Mint mondotta, a 76 esztendőskötevé életműve kiemelkedő művészi teljesítmény, a történelemtudomány számára pedig nélkülözhetetlen forrás. Bérczi László, ki Sinka Istvánnal egyidőben indult

Vésztőről, szemével, gépének lencséjével megörizte az utókornak a népi mozgalom igaz fényét. A kiállítást kiadvető élménybeszámoló diákok — *Kutai Erika* és *Rádics Péter* — versekkel színesítették. Délután, a történettudományi tanszéken *dr. Salamon Konrad*, a történettudományok kandidátusa a Márciusi fronttól a szárszói konferenciáig címmel tartott előadást, *dr. Czine Mihály* a népi íróknak a népi mozgalomban betöltött szerepéről beszélt.

M. E.

Csomiép-tények

Dolgoznak, ahol kell

A *Csongrád megyei Építőipari Vállalat* által elvállalt munkáknak hatvan százaléka van Szegeden és a szomszédos falvakban. A Csomiép a Szegedi Szalámigyár beruházásának legnagyobb kivitelezője. Az idén befejezik a konzervgyárban elvállalt bővítési munkákat, dolgoznak a paprikafeldol-

gozó és a Medikémia Isz építkezésein. Ők végzik a Magyar Rádió leendő szegedi körzeti stúdiójának kialakítását is. A Kelemen utcában épül a Virág cukrászda fagyaltozója és az Ofotért üzlet.

Az idei kemény tél mintegy tízsázalékos termelés kiesést okozott a vállalat-

nak. Az elmaradt munkákat igyekeznek minden lehetséges eszközzel megszüntetni. A lemaradás csökkentése munkaverseny feladat is volt. *Dr. Boldizsár Sándor*, a Csomiép igazgatója hangsúlyozta, hogy egyik legfontosabb feladatuknak a több községben megkezdett iskolaépítés határidős befejezését tekintik.

A magánlakás-építés helyzete

Vizsgálják a népi ellenőrök

A magánlakás-építés és az építőanyag-ellátás vizsgálatának előkészületeiről tanácskoztak a népi ellenőrök kedden, tegnap Budapesten, a KNEB székházában. A fővárosra és kilenc megyére kiterjedő ellenőrzés arra keres választ, hogy a lakáshoz jutás feltételeinek javítására elfogadott országos és helyi programok miként valósulnak meg, hogyan segítik a magánéros lakásépítést. A most kezdődő és június végéig tartó vizsgálatnál arra is kíváncsiak, hogy az elmúlt csaknem két és fél évben a lakásépítési igények és a megvalósítás lehetőségei összhangban voltak-e, teljesültek-e a tervek,

és mennyire voltak megbízhatóak a prognózisok, milyen pénzügyi eszközökkel segítették a magánlakás-építők a vállalatok, az intézmények, valamint az OTP.

A magánlakásépítés-vizsgálatnak központjában az építőanyag-ellátás és a házigyári technológiák hasznosítása áll. Ezek ellenőrzésekor kiemelt figyelmet fordítanak az igények előzetes felmérésére. Olyan összefüggéseket is figyelembe szeretnének ugyanis venni, mint például a nyaralók, a gazdasági épületek anyagigénye, valamint a csúszópénzzel „ösztönzött” manipulált beszerzés. A házilagos kivitelezés

körülményeinek megismerésére lakossági anketákat és kérdőíves felméréseket szerveznek a Hazafias Népfront, a SZOT-tal, a KISZ-szel, az MTESZ-szel közösen a népi ellenőrök.

Az elmúlt években a népi ellenőrzési bizottságok több vizsgálatot végeztek a magánlakás-építés témakörében, figyelemmel kísérték a tanácsok ez irányú munkáját is. A közérdekű bejelentések mellett ezek a tapasztalatok is hasznosnak bizonyultak a mostani ellenőrzésre való felkészüléskor. A helyszíni vizsgálatokat május—júniusban végzik, a főbb tapasztalatokat a második félévben öszszegzik.

A könnyűszerkezetes C-vázis technológiát keresik a megrendelők. Három évvel ezelőtt kezdték meg a meiorációhoz szükséges elemek gyártását. Akáda a Dunántúlról is azóta megrendelő. Az azonban nem lehet cél, hogy többszáz kilométerről szállítsák a kavicsot Hódmezővásárhelyre, aztán a kész elemeket vissza a kavicsbányák közelébe. Ezért a sablont és az armatúrákat utaztatják, a végső formába öntést alvállalkozók végzik.

A Csomiép vezetői szerint nem szabad ölbetett kézzel várni a beruházások helybeli növekedésére, hanem a megye határain kívül is vállalkozni kell, sőt a jövődelmező külföldi lehetőségeket sem szabad elszalasztani. „Ott dolgozunk, ahol munkát találunk” — vallják a csomiépesek.